

PRIROČNIK

S PRIMERI PROGRAMOV GOZDNE PEDAGOGIKE

projekt:

**Gozdovi izobražujejo
in povezujejo
vse in vsakogar**

program Erasmus+

september 2024

**Sofinancira
Evropska unija**

KAZALO

PRIROČNIKU NA POT.....	2
NAZIV PROGRAMA: GOZDNI OTROCI - pouk v gozdu za 2. razred osnovne šole.....	4
Specifični cilji vezani na šolske predmete.....	5
Primer 1: Tema - OPAZUJEMO VREME.....	8
Primer 2: Tema - GOZDNI ZAKLAD.....	10
Primer 3: Tema - GOZDNI RAZISKOVALCI.....	12
NAZIV PROGRAMA: GOZDNA ŠOLA - pouk v gozdu za učence z učnimi težavami in prilagoditvami.....	14
NAZIV PROGRAMA: JESEN V GOZDU - pouk za 1. razred dvojezične osnovne šole.....	18
NAZIV PROGRAMA: LOV NA IZJEMNA DREVESA - program pouka za srednjo šolo.....	21
NAZIV PROGRAMA: VITEŠKI TABOR - program spoznavnega tabora za dijake 1. letnikov.....	24
NAZIV PROGRAMA: GOZDNI ŠPORTNO - ŠPORTNO KULTURNI DAN, program izmenjave.....	27
NAZIV PROGRAMA: GOZD IN ČLOVEK - naravoslovni dan.....	31
Projekt »GOZDOVI IZOBRAŽUJEJO IN POVEZUJEJO VSE IN VSAKOGAR«.....	34
PRILOGA: Delovni listi	

PRIROČNIKU NA POT

V priročniku so zbrani programi gozdne pedagogike, ki so nastali v okviru projekta Gozdovi izobražujejo in povezujejo vse in vsakogar, ki je del Erasmus+ programa in sicer:

- dva programa za nižje razrede osnovne šole (od tega je eden zasnovan tako, da se lahko pouk v naravi izvaja celo šolsko leto),
- program, prilagojen učencem z učnimi težavami in prilagoditvami,
- dva programa za dijake,
- dva programa pouka v naravi, namenjena izmenjavi med šolami.

V prvi vrsti so programi namenjeni otrokom z manj priložnostmi – tako tistim z različnimi učnimi težavami, kot tudi otrokom beguncem ali migrantom.

Pripravljeni so tako, da spodbujajo učenje in zaznavanje v naravi preko vseh čutil, z uporabo različnih materialov, pripomočkov in prikazov, ki ne zahtevajo obširnih razlag in pojasnil. Tem dejavnostim lahko sledijo tudi otroci, ki slabše razumejo in govorijo slovenski jezik. Eden od programov je bil že v izhodišču oblikovan tako, da se lahko izvaja v slovenskem ali angleškem jeziku (LOV NA IZJEMNA DREVESA – program pouka za srednjo šolo). Vsi programi so, z manjšimi prilagoditvami, primerni za vse skupine učencev.

Programi vključujejo inovativne načine podajanja znanja, digitalne vsebine ter vsebine vezane na ohranjanje okolja. Primerni so za izvajanje v učilnici v naravi in predvidevajo pridobivanje učne snovi na igriv, zabaven in sproščujoč način.

Oblikovane programe smo v času trajanja projekta pilotno izvedli (nekatero tudi večkrat), sproti evalvirali, dopolnjevali ter jih s pridobljenimi izkušnjami in povratnimi informacijami nadgrajevali. Pri vsakem opisu programa so dodane tudi fotografije, ki so nastale pri izvedbah, s kratkim pojasnilom in navezavo na vsebino programa.

Z izvedbo smo imeli vsi vključeni, tako učitelji, kot tudi spremljevalci in učenci, zelo pozitivne izkušnje. Vsi skupaj smo na teh aktivnostih postali »drugačni«, kot nekakšni »gozdni otroci«, nasmejani, razigrani, vedoželjni. In vedno pripravljeni ponoviti tak način pouka. To je tudi razlog, da bomo vsi izvajalci še naprej nadaljevali z gozdno pedagogiko ter za tak način dela poskušali navdušiti tudi druge učitelje in šole.

Priročnik je na voljo v elektronski obliki, v treh jezikih – v slovenščini, angleščini in italijanščini. Objavljen je na Erasmus+ platformah in spletnih straneh partnerjev. Del priročnika so tudi delovni listi ter videoposnetek, ki je nastal v času testiranja programov gozdne pedagogike.

Vabljeni, da si oblikovane programe preberete. Še posebej pa bomo veseli, če katerega od teh programov tudi sami izvedete. Program lahko prilagodite potrebam vaših učencev oziroma razpoložljivim možnostim za pouk v naravi ali gozdu. Pomembno je, da se v naravo in gozd čim bolj vživimo in uporabimo domišljijo. Potem so možnosti za pouk neskončne ...

Na razpolago smo vam za dodatne informacije. Vabljeni, da se kdaj kot opazovalci priključite našim dejavnostim. Z veseljem vas sprejmemo med gozdne učence.

Kontakt: mag. Zdenka Žakelj, zakeljzdenka@gmail.com.

NAZIV PROGRAMA: GOZDNI OTROCI – pouk v gozdu za 2. razred osnovne šole

CILJNA SKUPINA:

učenci 2. razreda, učenci z učnimi težavami in prilagoditvami

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

razredničarka in ena/dve spremljevalki

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

- Spoznavajo in upoštevajo gozdni bonton.
- Razvijajo pozitiven odnos do narave ter v vsakodnevne dejavnosti vnašajo dobre okoljske in trajnostne prakse.
- Premagujejo ovire, razvijajo vztrajnost in se sproščeno gibajo v naravnem okolju.
- Izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti.
- Varno se gibajo po gozdnih in prometnih poteh.
- Spoznavajo morebitne nevarnosti, ki prežijo nanje v gozdu.
- Opazujejo dogajanje okoli sebe, pri čemer uporabljajo čutila (vonj, vid, tip, sluh). Opazovano razčlenjujejo in primerjajo.
- Učijo se iz izkušenj, z uporabo naravnih učnih pripomočkov (materialov) oz. na praktičnih primerih.
- Naučeno uporabljajo v različnih okoliščinah in povezujejo različne vsebine.
- Z delom v parih in manjših skupinah razvijajo medsebojno sodelovanje.
- Medsebojno si pomagajo ter se učijo drug od drugega.
- Razvijajo strpnost in sprejemanje drugačnosti ter različnosti.

SPLOŠNI CILJI:

- Učenje v naravnem okolju, s pomočjo praktičnih primerov in z uporabo naravnih učnih pripomočkov.
- Celosten razvoj otrok, z uporabo vseh čutil.
- Razvijanje gibalnih, mentalnih in socialnih veščin otrok.
- Odpravljanje, zmanjševanje in blaženje negativnih posledic modernega načina življenja (stres, različne odvisnosti, hiperaktivnost, pomanjkanje koncentracije ipd.).
- Učenje o gozdu in naravi ter spoznavanje ekosistemskih storitev gozda.
- Spoznavanje različnih trajnostnih in okolju prijaznih primerov dobrih praks.

Specifični cilji, vezani na šolske predmete:

Spoznavanje okolja:

- Spoznajo (vremenski) koledar, letne čase, gibanje sonca in dnevni čas.
- Raziskujejo, opredeljujejo in pojasnjujejo dogodke in spremembe v letnih časih.
- Prepoznajo, poimenujejo in primerjajo različna živa bitja, okolja, agregatna stanja vode, vremenska stanja in pojave. Znajo jih povezati z naravo in spremembami v naravi.
- Vedo, da so nekateri pojavi spremenljivi, nekateri pa nespremenljivi.
- Seznanijo se z življenjem v preteklosti.
- Poznajo značilnosti domačega kraja ali soseske (ustanove).
- Poznajo osnovne geografske pojme: hrib, hribovje, gora, gorovje, ravnina, dolina, reka, potok, morje, cesta, železnica, obdelovalne površine (polje, njiva, travnik, sadovnjak, gozd).
- Spoznajo možnosti za orientacijo v okolju - glede na znane objekte in geografske pojme.
- Spoznajo načine predstavljanja geografskega okolja (peskovnik, zemljevid, globus).

Slovenščina:

- Usmerjeno opazujejo (rastline, drevesa, vremenske pojave, živali in njihove sledove, značilnosti pokrajine v različnih letnih časih ipd.). Opazovano ustno in pisno opišejo.
- Uporabijo nekatere osnovne izraze za opredeljevanje dogodkov, kot so: včeraj, danes, jutri, teden, dnevi v tednu, dan, mesec, letni časi, leto. Znajo opisati, kaj delajo v določenem času dneva.
- Razvijajo branje z razumevanjem. Glasno in tiho berejo besedila. Povzamejo temo in bistvene podatke ter njihovo pomensko povezanost. Pisno in/ali ustno odgovarjajo na vprašanja. Vrednotijo zanimivost, razumljivost in resničnost besedila. Svoje mnenje argumentirajo.
- Spoznavajo (ljudske) pesmi in izštevance, povezane z naravo, živalmi, rastlinami in naravnimi pojavi. Pesmi, izštevance berejo, pojejo, recitirajo, zaigrajo.

Matematika:

- Seštevajo in odštevajo količine enakih enot. Pomagajo si z naravnimi materiali.
- Utrdijo znanje, vezano na različne črte (ravne, krive, sklenjene, nesklenjene,

lomljene). Oblikujejo jih iz različnih naravnih materialov (npr. palice, veje), označijo presečišče (npr. s kamnom, želodovo kapico).

- Utrdijo znanje desetiških števil. Z uporabo naravnih materialov (npr. želodi, kamni, storži, listi ...) prikažejo števila.
- Opredelijo položaj predmeta/živali/rastline glede na sebe oziroma glede na druge predmete in se znajo pri opisu položajev pravilno izražati.
- Oblikujejo navodilo za premikanje po prostoru in se po navodilih premikajo. Orientirajo se na ravnini.
- Razvijajo strategije branja in orientacije v mrežah, poteh, labirintih.
- Ocenijo, primerjajo in merijo dolžino z nestandardnimi in standardnimi enotami. Pomagajo si z naravnimi materiali oz. pripomočki, ki jih najdejo v naravi.
- Poznajo in v naravi uporabljajo merilne instrumente za merjenje dolžine.
- Pravilno uporabljajo izraze daljši, krajši, višji, nižji, širši, ožji. V naravi znajo poiskati stvari, ki ustrezajo tem izrazom.

Šport:

- S hojo in tekom v naravi, po razgibanem terenu, med ovirami ... izboljšajo svoje gibalne sposobnosti ter psihofizično počutje. Gibanje v naravi ima pozitiven vpliv na celoten razvoj otroka.
- Preko različnih iger razvijajo gibalne spretnosti in domišljijo.
- Preko iger in skupnih aktivnosti razvijajo veščine, kot so sodelovanje, medsebojna pomoč, strpnost, tolerantnost, težnja po napredovanju.

Likovna umetnost:

- Izdelujejo izdelke iz različnih naravnih materialov, ki jih predhodno naberejo, posušijo oz. ustrezno pripravijo.
- Iz naravnih materialov izdelajo živali, rastline.
- Preko opazovanja narave utrjujejo poznavanje barv in odtenkov.

Glasbena umetnost:

- Z zvoki posnemajo stvari, živali, zvoke oz. dogajanja v svojem ožjem in širšem okolju ter v naravi.
- Oblikujejo lastne glasbene zamisli: dopolnjujejo ritmične in melodične vzorce ter glasbena vprašanja in odgovore, melodije na dano besedilo in obratno.
- Spoznavajo in pojejo ljudske pesmi in izštevanke.
- Ustvarijo zgodbo o gozdu, naravi, živalih.
- Izdelajo glasbila iz naravnih materialov.

UČNE OBLIKE:

Frontalna, individualna, dvojice, skupinska.

UČNE METODE:

Razgovor, razlaga, demonstracija, neposredno opazovanje, gibanje, raziskovanje, pripovedovanje, lastna aktivnost.

PRIPOMOČKI:

Rastline, živali, predmeti v naravnem okolju in kar tisti dan potrebujemo glede na pripravljen program (svinčnik, barvice, flomastri, škarje, delovni zvezki, učni listi, lupe, zgibanke in brošure, kartončki, škatle ...). Uporaba aplikacije »Google Lense« za prepoznavanje nepoznanih rastlin in živali.

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

Pouk v naravi poteka v gozdu, na travniku ali hribu, praviloma dvakrat mesečno. Izvaja se pouk vseh predmetov, ki so tisti dan na urniku. Dnevi izvedbe so različni. Poskrbimo, da so tekom leta enakomerno zastopani vsi predmeti.

Pred posamezno izvedbo se pripravi podrobnejši program (pripravo), ki se ga praviloma veže na določeno temo (npr. vreme, živali, drevesa, števila ipd.). Program prilagodimo vremenskim razmeram, naravnim pojavom oz. letnemu času. Za posamezno izvedbo se pripravi tudi delovne liste. Za učence z učnimi težavami in prilagoditvami se izvedbo prilagodi njihovim potrebam. Posamezni izvedbi se lahko pridružijo tudi učenci drugih razredov (npr. učenci 1. ali 3. razreda rednega programa ter učenci nižjega izobrazbenega standarda in posebnega programa vzgoje in izobraževanja). V pripravah se določi, katere dejavnosti delajo skupaj in katere so prilagojene posameznemu razredu.

KRAJ IZVEDBE:

Učilnica v naravi, gozd, travnik na kmetiji ali v okolici šole, bližnji hrib.

OPOMBE:

Staršem predhodno posredujemo navodila, naj bodo otroci obuti in oblečeni primerno gibanju na prostem (v gozdu, na travniku ...) ter prilagojeno letnemu času in vremenu. Otroci potrebujejo manjši nahrbtnik, rezervna oblačila, podlogo za sedenje, (topel) napitek, zaščito proti klopm, soncu.

V nadaljevanju so podani različni primeri izvedbe programa GOZDNI OTROCI.

Primer 1: Tema - OPAZUJEMO VREME

Učenci pripravijo vsak svoj nahrbtnik. Prisluhnejo navodilom in predstaviti dejavnosti, ki jih bomo izvajali v gozdu. Pogovorimo se o varni hoji po vaških in gozdnih poteh ter o primernem obnašanju v gozdu in na travniku. Skupaj odidemo v gozd. Po poti se občasno ustavimo in opazujemo dogajanje okoli sebe (vreme, oblake, veter, roso/slano, luže ...).

SPOZNAVANJE OKOLJA

Ko pridemo do mize in klopce na robu gozda (učilnice v naravi) se z učenci pogovorimo o vremenu. Ob nalogah v delovnem zvezku se pogovorimo o vremenskih znakih, s katerimi označujemo vreme. To nalogo imajo ves teden – z vremenskimi znaki vsak dan sproti v tabelo vnašajo podatke o vremenu tistega dne.

Dejavnost: Opazovanje oblakov. Narišejo izbrani oblak ter se čez pet minut ponovno ozrejo v nebo ter ga po opazovanju ponovno narišejo. Ugotovijo, da se oblaki na nebu spreminjajo. Skozi vodeno razmišljanje skupaj pridemo do ugotovitve o premikanju oblakov.

Dejavnost: Učenci si po navodilih z gubanjem papirja izdelajo vsak svojo pahljačo in vetrnico. Z njima raziskujejo ter rešijo naloge v delovnem zvezku ali na delovnem listu.

SLOVENŠČINA

Učenci se razdelijo v skupine. Vsaka skupina dobi kartončke z besedami: OBLAK, VETER, SONCE, DEŽ, SLANA, ROSA, MEGLA, BURJA, VETRIČ. Dobijo tudi tri prazne kartončke na katere lahko še sami zapišejo besedo. Izberejo štiri kartončke z besedami ter sestavijo kratko zgodbo ali tvorijo povedi. Sledi predstavitev nastalih povedi/zgodb po skupinah.

LIKOVNA UMETNOST

Učenci v skupinah naberejo naravne materiale v svoji okolici, med katerimi morajo biti obvezno tudi palice. Iz palic najprej naredijo okvir za sliko, ostali nabran material pa porabijo za izdelavo slike. Sledi ogled in opis nastalih umetnij.

ŠPORT

Celotna pot do gozda in nazaj do šole je opazovalni sprehod. Opazujejo in raziskujejo vreme in vremenske pojave ter premagujejo naravne ovire. Skozi celotno izvedbo dejavnosti učenci veliko gibajo.

Ob povratku v šolo povzamemo ugotovitve in vtise izvedenih dejavnosti.

Opazovanje različnih agregatnih stanj vode. Zjutraj je bila voda v luži zmrznjena. Ko smo se opoldne vračali proti šoli, pa se je led stopil in čofotali smo po luži.

V gozdu smo izdelali pahljače in vetrnice ter jih v naravnem okolju tudi preizkusili.

Z besedami, ki opisujejo vreme, smo tvorili povedi in domiselne zgodbe o vremenu.

Primer 2: Tema - GOZDNI ZAKLAD

Učenci pripravijo vsak svoj nahrbtnik. Prisluhnejo navodilom in predstavitvi gozdnih dejavnosti. Pogovorimo se o varni hoji po mestu, hribu ter o primernem obnašanju v gozdu.

Skupaj odidemo do bližnjega hriba. Po poti se občasno ustavimo in opazujemo dogajanje okoli sebe in iščemo »gozdni zaklad«. Pogovorimo se o tem, kaj je to »gozdni zaklad«.

MATEMATIKA – problemske naloge

Reševanje problemskih nalog. Delo poteka po postajah. Na tla vodoravno položimo dve vrvi in čez njiju navpično še eno vrv, da dobimo mrežo šestimi približno enakimi kvadrati. Kvadrati so oštevilčeni s številkami od 1 do 6. Učenec meče kamenček in tako izbere številko postaje. V gozdu poišče kuverto z izbrano številko, v kateri je delovni list z besedilno matematično nalogo. Učenec nalogo reši na list, se podpiše in jo pospravi nazaj v kuverto. Učenec se vrne nazaj k mreži in ponovno meče kamenček. Rešene naloge učiteljica v šoli pregleda in jih vrne učencem.

SLOVENŠČINA - opis osebe

Z učenci se zberemo v krogu. Razredničarka opiše sebe (npr.: Moje ime je Alenka. Živim v Postojni. Po poklicu sem učiteljica. V prostem času rada kolesarim. Moja najljubša jed so palačinke. Imam zelene oči in dolge rjave lase.) Nato se pogovorimo, kaj je pri opisu osebe potrebno povedati. Pomembne točke opisa osebe zapišemo na list in ga pritrdimo na drevo. Učenci v parih poiščejo listek in se opišejo drug drugemu. S pomočjo listka preverijo ali so zajeli vse potrebno za dober opis osebe.

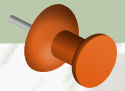
SPOZNAVANJE OKOLJA - škatla gozdnih zakladov

Učenci imajo dvajset min časa, da v bližnji okolici najdejo čim več zanimivih stvari. Prinašajo jih v »škatlo gozdnih zakladov«. Predmete si nato skupaj ogledamo in ugotavljamo, kaj je to in zakaj je to »zaklad«. Za rastline, ki jih ne poznamo, uporabimo aplikacijo »Google Lense«.

Skozi celotno izvedbo dejavnosti je veliko gibanja in premagovanja naravnih ovir. Ob povratku v šolo povzamemo ugotovitve in vtise izvedenih dejavnosti.

Mreža - delo po postajah. Učenci z metom kamenčka izberejo številko naloge, ki jo bodo opravili. Naloge s številkami so skrite v naravi, v njihovi bližnji okolici.

Učenci po poti do učilnice v naravi iščejo »zanimive« stvari. Dajejo jih v pripravljeno škatlo gozdnih zakladov. Vsak največ dve stvari. Predmete si nato skupaj ogledamo in se o njih pogovorimo.

Učenci, razdeljeni v pare, vadijo opis osebe (drug drugemu se opišejo). Na listkih imajo napisane oporne točke, ki jih morajo pri opisu sebe upoštevati. Sošolcu podajo povratno informacijo, če je pri opisu upošteval vse točke opisa.

Primer 3: Tema - GOZDNI RAZISKOVALCI

Učenci pripravijo vsak svoj nahrbtnik ter se oblečejo in obujejo primerno vremenu. Pridružijo se učenci POŠ NIS in PPVI (Podružnična osnovna šola z učenci nižjega izobrazbenega standarda in učenci posebnega programa vzgoje in izobraževanja) v spremstvu učiteljic/spremljevalcev.

Postavimo se v krog ter se predstavimo. Učenci 2. razreda povedo svoja gozdna imena in razlago imen (super ali posebno moč, dobro lastnost ipd., ki jo ima ta žival, rastlina, predmet ...). Le-ta si izberejo tudi učenci POŠ NIS in PPVI in njihovi spremljevalci ter se tako tudi predstavijo.

Pogovorimo se o varni hoji po vaških in gozdnih poteh ter o primernem obnašanju v gozdu, na travniku.

SPOZNAVANJE OKOLJA

Skupaj odidemo proti gozdu. Po poti se občasno ustavimo in opazujemo dogajanje okoli sebe (vreme, spremembe v naravi – prehajanje zime v pomlad, živali, rastline, sledi, poslušamo zvoke okoli sebe, ...).

Ko pridemo do mize in klopce na robu gozda (učilnice v naravi) se učenci razporedijo v dvojice ter po parih z naravnimi materiali napolnijo vsak svoj lonček s pokrovčkom – izdelajo zvočne lončke – »ropotuljice« (npr. dva kamenčka, luske storžev, nalomljene vejice, listke,...). Vse lončke zberemo in postavimo na sredino kroga ter jih premešamo med seboj. Nato vsak učenec vzame en lonček, se odmakne iz kroga, ga potrese in prisluhne zvoku, ki ga ustvarja. Naloga: Poišči par/učenca, ki z lončkom ustvarja podoben zvok. Ko se taka dva učenca najmeta, ugotavljata, kaj imata v obeh lončkih.

GLASBENA UMETNOST

Učenci se razdelijo v skupine ter zapojejo pesmico ali povejo izštevanko, povezano z gozdom, naravo, živalmi, rastlinami ... Petje ali izštevanje v različnih ritmih spremljajo z zvočnimi lončki.

SLOVENŠČINA

Učenci se razdelijo v dvojice. V naravi poiščejo dva predmeta (npr. storž in kamen; vejo in listek ...) ter sestavijo kratko novico o dogajanju med njima (lahko je realna/dejanska ali izmišljena). Sledijo RADIJSKE NOVICE v katerih se dvojice predstavijo. Poročajo o dogajanju v gozdu.

ŠPORT

Med gibanjem v naravnem okolju premagujemo naravne ovire. Iz vej sestavimo večji in manjši kup - trampolin ter ju s poskakovanjem preizkusimo.

Ob zaključku povzamemo ugotovitve in vtise izvedenih dejavnosti.

Zbrali smo se na šolskem igrišču. Drugošolci so predstavili svoja gozdna imena, nato pa z idejami pomagali pri izboru imen tudi učencem programa PPVI.

Opazovali smo spremembe v naravi ob prehodu iz zime v pomlad. Našli smo prve znanilce pomladi.

V parih smo poiskali različne naravne materiale ter z njimi napolnili lončke - zvočne ropotulje. Dva lončka z istim materialom - npr. kamenčkom, palčko ... Lončke smo pomešali, nato pa s tresenjem poskušali ugotoviti, kateri lonček ustvarja isti zvok. Za konec smo ob zvokih ropotuljic v skupinah zapeli pesmi o gozdnih živalih.

NAZIV PROGRAMA: GOZDNA ŠOLA – pouk v gozdu za učence z učnimi težavami in prilagoditvami

CILJNA SKUPINA:

učenci, ki obiskujejo program PPVI

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

razredničarka in spremljevalke, glede na potrebe otrok

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

- Spoznavajo gozdni bonton in ga upoštevajo.
- Razvijajo pozitiven odnos do narave ter v vsakodnevne dejavnosti vnašajo dobre okoljske in trajnostne prakse.
- Raziskujejo gozd in njegove prebivalce.
- Si širijo izkušnje in znanja s področja narave – gozda.
- Spoznavajo velikostna razmerja, razvijajo količinske predstave.
- Razvijajo grobo in fino motoriko ter koordinacijo.
- Zadovoljujejo svoje potrebe po gibanju, socialnih stikih in igri.
- Razvijajo socialne veščine in sodelovanje.
- Razvijajo ustvarjalnost.
- Si medsebojno pomagajo ter se učijo drug od drugega.
- Razvijajo strpnost in sprejemanje drugačnosti ter različnosti.

UČNE OBLIKE:

frontalna, individualna, skupinska

UČNE METODE:

razgovor, razlaga, demonstracija, neposredno opazovanje, gibanje, raziskovanje, lastna aktivnost

PRIPOMOČKI:

različni predmeti iz narave (plodovi, listi, kamenčki, storži...), prazni listi, voščenke, vremenu primerna obutev in obleka, zaščita proti klopm, manjši nahrbtnik za malico, plastenka z vodo, podloga za sedenje.

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

V jutranjem krogu učencem razložimo, da bo ta dan pouk potekal drugače - v naravi. Pogovorimo se o tem, kam gremo, kako bomo do tja prišli (peš) in jih opozorimo na nevarnosti na poti.

Skupaj odidemo do prostora na Soviču, ki je dostopen tudi z invalidskim vozičkom. Tam dobijo navodilo za prvo nalogo - »sprejemni preizkus« za sprejem v Gozdno šolo (splezati na drevo oziroma se sprehoditi čez gosto poraščen gozd). Po uspešno opravljenem preizkusu učenci pomalicajo.

Sledijo skupne dejavnosti:

- nabiranje listov za gozdne lučke: vsak učenec poišče tanjšo palico, ki mora biti tako dolga kot njegova roka. Poiskati morajo tudi odpadle liste (posebej jim naročimo, da listov ne trgamo), čim bolj pisane. Liste natikajo na vejo in naredijo gozdne lučke. S temi lučkami kasneje iščejo še druge predmete v gozdu.
- sestavljanje »lista« na gozdni jasi: naberejo palčke, ki jih sestavimo v list. Po listu se sprehajajo različne manjše živali, ob spodbudi jih naštejejo.
- razgibavanje (drevesa): razgibamo noge (korenine), trup (deblo), roke (veje)...

Potem se učenci razdelijo v štiri skupine (»gozdne razrede«) in obiskujejo gozdne »učilnice«. Vsaka skupina si izbere svojo žival (kot ime skupine, npr. medvedi, veverice, lisice ipd.). Učiteljice jim razdelimo papirnate vrečke za nabiranje naravnega materiala.

Delo po skupinah – »gozdnih učilnicah«:

- **Slovenski jezik:** opišejo lastnosti živali, ki predstavlja skupino. Na kartonček/ manjši list papirja narišejo znak (odtis šape, lešnik, krempelj...) in na drugo stran napišejo svoje ime (kdor zna, pomaga drugim). Iz palčk/ kamenčkov sestavijo prvo črko svojega imena.
- **Likovna umetnost:** Izdelava gozdnih slik/mandale: v papirnate vrečke nabere vsak po 5 vejic, kamenčkov, storžev, listov, kostanjev... Zberejo jih na vnaprej določenem prostoru in izdelajo gozdno risbo/mandalo po predlogi.
- **Spoznavanje okolja:** Spoznavanje dreves: list papirja prepognejo na polovico, eno polovico položijo na lubje drevesa in z voščenko naredijo odtis, na drugo polovico naredijo še odtis lista istega drevesa, primerjajo različne odtise, poimenujejo drevesa. Povezava z LUM.
- **Matematika:** Razvrščanje naravnih plodov: nabrane naravne materiale razvrščajo po velikosti, po številu, po vrsti, izdelajo vrstni red po predlogi.

Skupine krožijo po gozdnih »učilnicah«. V vsaki učilnici jih pričaka vsaj ena učiteljica, vsaka skupina ima svojega spremljevalca - varuha.

Dodatne naloge za hitre: »zoomčki« - spoznavanje oziroma ugibanje rastlin in živali preko kartic s prikazanim povečanim delom rastline oziroma živali.

Za konec sledi skupna igra »bansi« lov na medveda. To je igra, ki jo izvajamo ob petju oziroma pripovedovanju in se zraven še gibamo. Učitelj pokaže, učenci ponavljajo za njim. Lov na medveda se začne z vprašanjem »A gremo poiskat medveda?« in nadaljujemo:

Kaj pa je to? – Steza.

A greste z mano? – No, pa gremo. (Hodimo)

Stoj! (nakažemo z roko, naj se ustavijo) Kaj je to? – Visoka trava.

A greste z mano? – No, pa pojdimo. (z rokami iztegnjenimi pred telesom "odmikamo" travo pred seboj, zraven lahko artikuliramo šumenje ŠŠŠŠŠ).

Stoj! (pokažem z roko, naj se ustavijo) Kaj pa je to? – Voda. (reka, jezero...)

A greste z mano? – Stoj! (nakažem z roko) Kaj pa je to? – Blato.

a greste z mano? – No, pojdimo (pri tem noge dvigamo počasi in visoko kot bi se na njih lepilo blato) – CMOK CMOK CMOK.

Stoj! (nakažem z roko) Kaj pa je to? – Gora (pogledamo gor, lahko nakažemo z roko).

A greste z mano? – No, pa gremo (iz počepa raztegovanje v stojo na prstih in iztegnjene roke, čim višje v zrak – kot bi plezali).

Stoj! (nakažem z roko) Kaj je to? – Prepad (pogledam dol)

A greste z mano? Ok, gremo. (iz prejšnjega položaja gremo nazaj v počep).

Stoj! (nakažem z roko) Kaj pa je to? – Jama.

A greste z mano? No, pa gremo. (se plazimo po kolenih , čim bližje, nižje).

Stoj! Kaj je to? (z roko tipamo po zraku, kot bi risali, oblikovali) – uho, oko, drugo oko, velik gobec...

Medved! Bežimo!!!

Vse gibe naredimo v obratnem vrstnem redu, ampak hitreje – bežimo. (iz jame, čez prepad, goro...).

Na koncu si oddahnemo, dihamo, sopihamo, popadamo po tleh – »Ohhh, uspelo nam je, ušli smo medvedu!«

Doda se lahko seveda še druge prepreke oz. elemente pokrajine, čim bolj se je treba vživeti v vlogo in uporabiti domišljijo.

Gozdne lučke. Včasih je pravi izziv poiskati primerno lokacijo za izvajanje dejavnosti gozdne pedagogike, saj so v posebni program VIZ vključeni tudi gibalno ovirani otroci in mladostniki.

Barvanje debla z voščenkami je zabavno, ker nastane lep vzorec, poleg tega pa se še učimo o drevesih.

Sestavljanje slike iz nabranih gozdnih materialov. Učenci so morali nabrati ustrezno število kamenčkov, storžev, želodov ... Nekateri so to opravili samostojno, drugi so pri tem potrebovali pomoč. Nastala je prelepa gozdna mandala.

Palčke so čudovit naravni didaktični material. Lahko jih štejemo, primerjamo med seboj po velikosti, z njimi seštevamo, odštevamo ali jih zložimo v ustrezen vzorec.

NAZIV PROGRAMA: JESEN V GOZDU – pouk za 1. razred dvojezične osnovne šole

CILJNA SKUPINA:

učenci, ki obiskujejo 1. razred ter učenci s posebnimi potrebami in prilagoditvami

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

razrednik

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

Spoznavajo lastnosti letnih časov (gozd in živali).

- Poznajo značilnosti domačega okolja (gozda) in življenja v gozdu.
- Opazujejo drevesa, živali ter značilnosti letnih časov.
- Širijo besedišče v slovenskem in italijanskem jeziku.
- Razvijajo sposobnost branja, črkujejo besede.
- Seštevajo in odštevajo do 10, pomagajo si z naravnimi materiali.
- Razvijajo občutek za količino.
- Utrdijo znanje vezano na posamezne predmete.
- Opredelijo položaj sošolca/živali/rastline glede na sebe in se znajo pravilno izraziti pri opisu položajev.
- Premikajo se po navodilih. Orientirajo se v prostoru.
- S hojo in tekom v naravi, po razgibanem terenu, med ovirami izboljšajo gibalne sposobnosti ter psihofizično počutje.
- Preko igre razvijajo gibalne sposobnosti in logiko.
- Razvijajo lastnosti: sodelovanje, medsebojna pomoč, strpnost, tolerantnost, ipd.
- Poslušajo tišino gozda.

UČNE OBLIKE:

frontalna, individualna, skupinska

UČNE METODE:

metoda razgovora, opazovanja, razlage, demonstracije, neposredno opazovanje, gibanje

PRIPOMOČKI:

naravni material, jesenski plodovi, kartončki z besedo, kartončki s črko, drevesni listi, rjuha, kostanji

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

Pouk v gozdu izvajamo enkrat tedensko in sicer 3 šolske ure dopoldan ali po kosilu.

Primeri aktivnosti v okviru predmetov:

SLOVENŠČINA IN ITALIJANŠČINA: Dejavnosti vključujejo branje besede in črkovanje v slovenskem in italijanskem jeziku. Pomagamo si s kartončki, na katerih so napisane besede, vezane na gozd, naravo, živali. Ali pa obratno, da poimenujemo predmet, drevo, žival ..., ki ga opazimo v bližini. To besedo črkujemo. Enako ponovimo v obeh jezikih.

MATEMATIKA: Dejavnost vključuje seštevanje in odštevanje do 10 ter ustvarjanje vzorcev.

Števila do 10: učenci so prebrali na kartonu v obliki sladoleda napisano število. Na sladoled so postavili toliko krogov (žogic sladoleda), kolikor je pisalo na kartonu. Nato so se vprašali, koliko še manjka do 10 in izračunali. Na vsakem sladoledu je bilo preveč žogic sladoleda glede na napisano število. Odvzeli so odvečne kroge.

Ustvarjanje vzorcev: učenci so nabrali liste različnih barv in kostanje. Sestavili so vzorec (zelen list, rumen list, kostanj, rjav list). S tem vzorcem so okrasili rob rjuhe na tleh.

NARAVOSLOVJE: Jesenska nevihta - z učenci raztegnemo rjuho na gozdna tla. Nabirajo odpadle liste dreves in z njimi prekrijejo rjuho, da se je ne vidi več. Nato se postavijo okoli rjuhe in primejo za rob le te. Na znak dvignejo rjuho v zrak tako, da listi letijo nad rjuho. To nekajkrat ponovijo.

Vsak svoje drevo - Vsak učenec se sprehodi po gozdu v omejenem prostoru in si ogleduje drevesa. Nato izbere drevo. Postavi se ob drevo. Najprej ga poboža (kakšno lubje je, opiši ga - gladko, hrapavo), nato ga objame (koliko je široko, ali ga uspe objeti), dvigne pogled in pogleda krošnjo oz. veje drevesa (opiše jih). Nasloni glavo na deblo in zapre oči (počivaj malo), nato ga pozdravi.

ŠPORT: Igra skrivanje, preko katere razvijamo gibalne spretnosti in gibanje v naravnem okolju, hitrost, iznajdljivost, sposobnost igranja v skupini, strpnost. Hoja in gibanje v naravnem okolju ter premagovanje različnih ovir (hoja po hlodih).

Računanje do 10 s pomočjo sladoleda. Koliko kepic sladoleda moram dodati ali odvzeti, da dobim število, ki je napisano na kartončku?

Z vzorcem »zelen list, rumen list, kostanj, rjav list« okrasimo rob rjuhe.

Sestavljanje črk iz naravnih materialov.

Hoja po hlokih za krepitev ravnotežja. Najprej po vseh štirih, nato pokončno, naprej in nazaj.

NAZIV PROGRAMA: LOV NA IZJEMNA DREVESA – program pouka za srednjo šolo

CILJNA SKUPINA:

Aktivnost je namenjena dijakom 2. in 3. letnika SSI programa gozdarski tehnik SGLZŠ Postojna. Primerna je tudi za dijake s posebnimi potrebami, gibalno ovirane osebe ter za otroke z begunskim/migrantskim ozadjem, saj se lahko izvaja v slovenskem in angleškem jeziku.

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

učitelji slovenščine, angleščine ter strokovnih predmetov v okviru programa gozdarski tehnik

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

- Dijaki prosto raziskujejo in spoznavajo izjemne drevesne vrste, rastline in izdelke, ki jih najdemo v stoletnem gozdovnem parku SGLZŠ Postojna z uporabo digitalnega orodja - aplikacije Actionbound.
- Dijaki spoznavajo nove drevesne vrste v slovenščini in angleščini in jih uvrstijo v rastlinski sistem.
- Dijaki poiščejo/najdejo zeleno informacijo in ustrezno uporabijo nebesedna ponazorila.
- Dijaki razumejo in uporabijo krajša/preprosta strokovna besedila.
- Dijaki razlikujejo avtohtone in tuje drevesne vrste.
- Dijaki razvijajo digitalne kompetence.
- Dijaki krepijo zavedanje pomena preteklosti za prihodnost.
- Dijaki krepijo osnove orientacije.
- Dijaki z veščinami samoiniciativnosti, kreativnosti, inovativnosti in reševanja problemov v okolju hkrati razvijajo tudi zavest o (strokovni) odgovornosti.

UČNE OBLIKE:

učenje v naravnem okolju - individualno, v dvojicah ali skupinah z uporabo IKT.

UČNE METODE:

metoda opazovanja, zaznavanja in občutenja, metoda dela z zemljevidi, metoda odkrivanja, učenje skozi igro, avtentično učenje

PRIPOMOČKI:

Pametni telefon / GPS, aplikacija Actionbound

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

Uporabniki za začetek raziskovanja prejmejo povezavo/skenirajo QR kodo ob vstopu v park. Le-ta jim omogoči vstop v igro Lov na izjemna drevesa v aplikaciji Actionbound. Uporabniki nato z mobilno napravo prosto spoznavajo nenavadna drevesa v parku (koprivovec, rdeča bukev, tulipanovec, mamutovec itn.) in spoznavajo opise dreves ali izdelkov v parku (kamniti pitnik, lesena mravljica itn.). Na nekaterih točkah morajo poslušati opis in nato pravilno odgovoriti na vprašanja; na nekaterih točkah morajo z uporabo zemljevida najti naslednjo točko. Nekatero točko vključujejo naloge, ki jih morajo opraviti, da lahko nadaljujejo pot. Glede na izbrani jezik uporabniki spoznavajo nova poimenovanja (širijo besedni zaklad v slovenščini in angleščini) in spoznavajo nove drevesne vrste ter s tem krepijo zavedanje, da nekdo danes sedi v senci, ker je nekdo nekoč posadil drevo.

Ko aktivnost izvedemo tekmovanje v skupinah (npr. v razredu 2. a - program gozdarski tehnik). Dijakom povemo, da zmaga najhitrejša skupina in skupina, ki ima največ pravih odgovor. Actionbound namreč shranjuje uporabnikove odgovore in naložene dokumente. Vsi odgovori in izdelki se ob koncu prenesejo v aplikacijo na uporabniški račun in tako si lahko ogledamo odgovore, slike, videoposnetke, se ob njih pogovorimo, popravimo nepravilne odgovore in seveda razglasimo tudi zmagovalce lova na izjemna drevesa.

Dijaki s pomočjo fotografij poiščejo eno izmed točk.

Skupaj sodelujejo in rešujejo naloge v skupini. Z mobilno napravo spoznavajo nenavadna drevesa in opise dreves ter nekaterih izdelkov v parku - mravljiča.

NAZIV PROGRAMA: VITEŠKI TABOR – program spoznavnega tabora za dijake 1. letnikov

CILJNA SKUPINA:

aktivnost je namenjena dijakom 1. letnikov in tudi dijakom s posebnimi potrebami

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

učitelji različnih predmetov, vzgojitelji v dijaškem domu

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

- Dijaki vzpostavijo prijateljske vezi, ki vplivajo na oblikovanje spodbudne razredne klime.
- Dijaki in učitelji se spoznajo v drugačnem okolju in z drugačnimi dejavnostmi.
- Dijaki spoznavajo določene vsebine iz naravoslovja, družboslovja, športa, kulture in življenja v naravi z aktivnim vključevanjem v dejavnosti.
- Dijaki razvijajo pozitiven in odgovoren odnos do okolja.
- Dijaki samostojno pripravijo obroke.
- Dijaki spoznajo osnove orientacije in preživetja v naravi.
- Dijaki pridobijo praktične veščine za življenje.

UČNE OBLIKE:

učenje v naravnem okolju - individualno, v dvojicah ali skupinah.

UČNE METODE:

metoda opazovanja, zaznavanja in občutenja, metoda dela z zemljevidi, metoda odkrivanja, učenje skozi igro, avtentično učenje, metoda naključnega oblikovanja skupin

PRIPOMOČKI:

zemljevid, kresilo, nož, sekira

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

Tridnevni spoznavni tabor izvajamo ob izviru reke Obrh v vasi Vrhnika pri Ložu, v Stari žagi, ki je dediščina Benjamina Žnidaršiča, umetnika tetraplegika in direktorja zavoda za kulturno integracijo in socializacijo družbenih skupin Ars Viva,

Nastanjeni smo v Žagi, kjer si dijaki pripravijo prenočišče, ob žagi pa ognjišča in športne površine. Dijaki so razdeljeni v skupine, v katerih nato pripravljajo obroke, opravljajo naloge in se udeležujejo različnih aktivnosti.

Dijaki ves čas taborjenja preživijo brez mobilnih telefonov in se na tak način med seboj bolj povežejo. Tabor je trajnosten, saj si hrano kuhajo sami. Skrbimo, da pridelamo zelo malo odpadkov. Rdeča nit tabora je življenje vitezov. Dijaki spoznavajo viteška pravila in se trudijo sami postati čimbolj viteški. Tisti, ki se skozi igre, dejavnosti in ves čas taborjenja izkažejo, so na koncu povzdignjeni v prave viteze.

Aktivnosti, ki potekajo na taboru:

- tekmovanje v kuhanju golaža na odprtem ognju (Vsaka skupina mora nabrati les in zakuriti ogenj, pripraviti ognjišče in izdelati trinožnike iz leske. V kotličkih morajo nato skuhati krompirjev golaž.)
- postavljanje tabornega ognja,
- priprava obrokov,
- orientacijski pohod do gradu Snežnik z različnimi vsebinskimi točkami gozdne pedagogike (pobeg iz gradu, viteški ples, sestavljanje viteške himne, viteški spomin),
- ogled gradu Snežnik,
- kopanje v potoku Obrh,
- izbirne delavnice: izdelava loka, viteški izzivi, izdelava lesenih piščalk, orientacija v labirintu,
- športne igre,
- ogled letnega gledališča, galerije in mladinskega hostla Ars Viva,
- vožnja s prilagojenimi kolesi za invalide v hostlu Ars Viva,
- zabavni večer ob ognju.

Tekmovanje v kuhanju golaža na odprtem ognju. Vsaka skupina mora nabrati les in zakuriti ogenj, pripraviti ognjišče in izdelati trinožnike iz leske.

Dijaki spoznavajo viteška pravila in se trudijo sami postati čimbolj viteški. Tisti, ki se skozi igre, dejavnosti in ves čas taborjenja izkažejo, so na koncu povzdignjeni v prave viteze.

NAZIV PROGRAMA: GOZDNI ŠPORTNO - KULTURNI DAN, program izmenjave

CILJNA SKUPINA:

učenci nižjih razredov osnovne šole ter učenci z učnimi težavami in prilagoditvami

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

razrednik, spremljevalec

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

- Spoznavajo značilnosti kraja Trebče, kraško pokrajino ter živali in rastline, ki tu živijo.
- Razvijajo in izboljšujejo naravne oblike gibanja – gibalne abecede (plazenje, lazenje, hojo, tek, padce, plezanje, skoke, potiskanje in vlečenje, dviganje in nošenje, metanje in lovljenje predmetov).
- Razvijajo koordinacijo celega telesa, moč in gibljivost.
- Premagujejo ovire, razvijajo vztrajnost in se sproščeno gibajo v naravnem okolju.
- Razvijajo in izboljšuje gibalne in funkcionalne sposobnosti.
- Spoznavajo gozdni bonton oz. bonton v naravi in ga upoštevajo.
- Razvijajo pozitiven odnos do narave.
- Varno se gibajo po gozdnih in prometnih poteh.
- Spoznavajo morebitne nevarnosti, ki prežijo nanje v gozdu.
- Opazujejo dogajanje okoli sebe, pri čemer uporabljajo čutila (vonj, vid, tip, sluh), opazovano razčlenjujejo in primerjajo.

SPLOŠNI CILJI:

- Razvijanje gibalnih, mentalnih in socialnih veščin otrok.
- Povezovanje športnih aktivnosti z učenjem drugih vsebin (zgodovino kraja, značilnosti kraške pokrajine, rastline, živali, cestne povezave kraja ipd.).
- Učenje v naravnem okolju, na praktičnih primerih in z uporabo naravnih učnih pripomočkov.
- Celosten razvoj otrok, preko uporabe vseh čutil.
- Odpravljanje, zmanjševanje ali blaženje negativnih posledic modernega načina življenja (stres, različne odvisnosti, hiperaktivnost, pomanjkanje koncentracije ipd.).
- Druženje in spoznavanje sovrstnikov iz slovenske šole in slovenske šole v zamejstvu.
- Spoznavanje načina in poteka pouka, šole, kraja.
- Vključevanje otrok s posebnimi potrebami v aktivnosti izmenjave.
- Učenje sprejemanja različnih oblik drugačnosti, razvijanje pozitivnega odnosa in strpnosti do drugačnosti.
- Sledenje navodilom učitelja.

UČNE OBLIKE:

frontalna, individualna, skupinska

UČNE METODE:

razgovor, razlaga, demonstracija, neposredno opazovanje, gibanje, raziskovanje, pripovedovanje, lastna aktivnost

PRIPOMOČKI:

rastline, živali, predmeti v naravnem okolju, kartončki z informacijami/opisi

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

Pohod je sestavljen iz več točk (vmesnih postankov), ki so namenjeni predstavitvi šole, kraja, pokrajine ter narave in živali. V nadaljevanju podajamo primer izvedbe programa, ki smo ga testirali v času trajanja projekta in se navezuje na opis šole Pinko Tomažič iz Trebč ter njihove okolice:

1. Predstavitev šole: Gre za manjšo slovensko šolo v Italiji. Poimenovana je po Pinku Tomažiču, katerega spomenik imamo na šolskem dvorišču. Bil je narodni heroj. Boril se je za pravice Slovencev in proti fašizmu.
2. Pot čez Trebenski vrh: Skupaj bomo odšli do Trebenskega vrha. Tu čez je speljana pot, ki je nekoč povezovala Trebče z mestom Trst. Trebenke so v mesto hodile peš, na glavi so nosile vrče mleka, ki so ga prodajali gospodinjam v Trstu. Vsak dan so se spuščale po tej cesti, da bi od hiše do hiše prodajale mleko, nato pa se vračale domov. Življenje na Krasu nekoč ni bilo lahko. Ko so zgradili široke ceste za avtomobile in druga vozila, so to pot opustili. Pod mostom je glavna cestna povezava: Slovenija (smer Koper) - Italija (smer Benetke). Danes vozi po tej cesti veliko tovornjakov. Stopamo na pešpot, ki je označena tudi z markacijami.
3. Kraški kamen: Na Krasu je mnogo kamenja. Nekoč so ga uporabljali za gradnjo bivališč in suhozidov. S kamnitimi suhozidovi so ogradili zemljišča in jih ločili od tistih površin, ki so bile skupna last vaške skupnosti, imenovana JUS.
4. Kraška gmajna: Na kraški gmajni raste veliko rastlin. Med travniškimi cveticami opazimo JESENČEK. Ta rastlina je znak, da se gmajna spreminja v gozd. Paziti moramo, da se te rastline ne dotikamo ob sončnem vremenu, ker

nas opeče. Na gmajni najdemo tudi značilne grme: RUJ, BRIN, ŠIPEK. Pri nas živijo živali, ki potrebujejo odprta okolja, srečamo pa tudi živali, ki iščejo hrano ali gnezdiijo v gozdu.

Značilni so: zajec, srna, merjasec, med pticami pa škrjanec, kanja in velika uharica.

Tu srečamo tudi plazilce – kače: črnica, modras, gož in zelenec. Značilna kraška drevesa so: JESEN, GABER, HRAST in BOR.

5. Borov gozdiček in čas za malico: Nahajamo se v borovem in mešanem gozdičku. Čas je za malico. Vsak naj si poišče svoj kotiček in pomalica. Odmor!

6. Trebenski vrh: Nahajamo se na Trebenskem vrhu. Od tu se pokrajina spušča proti mestu Trst.

7. Strelski jarki: so iz časa 1.svetovne vojne, nikoli pa niso bili uporabljeni.

8. KRAŠKA MLAKA ali KAL: se nahaja na apnenčasti zemlji, kjer ni površinskih voda. Nekoč jih je bilo veliko. Zdaj so v glavnem izginile, ker se ljudje ne ukvarjajo več z živinorejo. V mlaki najdemo številne živali in rastline. Lahko opazimo ŽABE, KRASTAČE, VODNE POLŽE, VODNE DRISALCE, KAČJE PASTIRJE in drugo.

9. Roža vetrov: stojim na roži vetrov. Pred nami se razteza čudovit razgled na Tržaški zaliv, Piran, Savudrijo, pogled seže proti Gradežu (tam je tudi izliv reke Soče), mesto Trst, Milje.

10. Kraški rob: smo na Kraškem robu. Smo na robu tržaške okolice. Kraški rob se tu prevesi v flišasto pokrajino. Nadaljuje se še v Slovenijo in na Hrvaško.

Učenci COŠ Trebče so nam predstavili svojo šolo in heroja, po katerem se imenuje njihova šola.

Trebenski vrh, kraj s čudovitim razgledom na Tržaški zaliv, Piran, Savudrijo, pogled seže proti Gradežu (izliv reke Soče v morje), mesto Trst, Milje. Hkrati pa kraj, ki je kot nalašč za razlago različnih mej - državne meje med Slovenijo in Italijo ter meje med kraško in flišno pokrajino.

Kača je napadla žabo, ki se je ob napadu tako povečala, da je kača ni mogla spraviti v usta. Nenavaden prizor, ki si ga bomo vsi zapomnili, hkrati pa smo se ob tem pogovorili o živalih in njihovih obrambnih mehanizmih pred plenilci.

NAZIV PROGRAMA: GOZD IN ČLOVEK – naravoslovni dan

CILJNA SKUPINA:

učenci nižjih razredov osnovne šole dveh različnih držav ter učenci z učnimi težavami in prilagoditvami

IZVAJALEC, SPREMLJEVALEC:

profesor srednje gozdarske šole, razrednik, spremljevalec

IZOBRAŽEVALNI CILJI:

- Opazujejo in opisujejo drevesa, rastline in živali v gozdu.
- Spoznavajo povezanost človeka z gozdom in njegove dejavnosti.
- Spoznavajo poklice, povezane z gozdarstvom.
- Spoznavajo opremo, ki se uporablja v gozdu ter kako poteka varno delo s to opremo.
- Učenje skozi igro.
- Raziskujejo, opazujejo in opisujejo svoja opažanja o dogajanju v naravi.
- Razvijajo logično sklepanje ob opazovanem.
- Spoznavajo gozdni bonton in ga upoštevajo.
- Razvijajo sodelovanje z delom v parih in skupinah.
- Si medsebojno pomagajo ter se učijo drug od drugega.

SPLOŠNI CILJI:

- Razvijanje gibalnih, kognitivnih in socialnih veščin otrok v naravnem okolju.
- Učenje v naravnem okolju, na praktičnih primerih in z uporabo naravnih učnih pripomočkov.
- Celosten razvoj otrok, preko uporabe vseh čutil.
- Odpravljanje, zmanjševanje ali blaženje negativnih posledic modernega načina življenja (stres, različne odvisnosti, hiperaktivnost, pomanjkanje koncentracije ipd.).
- Druženje z dijaki.
- Spoznavajo povezanost človeka z gozdom in njegove dejavnosti.
- Vključevanje otrok s posebnimi potrebami v aktivnosti izmenjave.
- Učenje sprejemanja različnih oblik drugačnosti, razvijanje pozitivnega odnosa in strpnosti do drugačnosti.
- Sledenje navodilom učitelja.

UČNE OBLIKE:

frontalna, individualna, skupinska

UČNE METODE:

razgovor, razlaga, demonstracija, neposredno opazovanje, gibanje, raziskovanje, pripovedovanje, lastna aktivnost.

PRIPOMOČKI:

rastline, živali, predmeti v naravnem okolju, kartončki z informacijami / opisi.

OPIS DEJAVNOSTI / NAČIN IZVEDBE:

Na dejavnostih so sodelovali tudi dijaki 3. in 4. letnika srednje gozdarske šole.

Gibalne in spretnostne aktivnosti: hoja po deblu, plezanje (vzravnano in v počepu) po mravlji velikanki in po leseni hiši. Lovljenje ravnotežja s hojo naprej in nazaj.

Spoznavanje različnih drevesnih vrst v parku in opis njihovih lastnosti oz. posebnosti:

Bršljan ni zajedavka, ampak je samostojna rastlina, ki samo pleza po drevesu. Višje na drevesu so listi bršljana širši oz. večji, nižje so listi ožji oz. manjši. Pri vrhu namreč listi ujamejo več svetlobe, nižje pa so listi manjši zato, da lahko vsi listi dobijo dovolj svetlobe. Bodika je dobila ime po bodicah na listih. Spodnji listi imajo več bodic kot zgornji, da se zaščitijo pred škodljivci. Tisa je za ljudi in prežvekovalce (konje, krave) zelo strupena. Zanimivo, da kozam ne škodi. Klon drevesa – jelke. Pogovorili smo se o tem, kaj je to klon.

Ogledali smo si tudi hotel žuželk in čebelnjak. Pogovorili smo se o opráševalcih.

Dijaki, ki sodelujejo na izmenjavi, so predstavili orodje in pripomočke, ki jih uporabljajo gozdarji. Pri tem so dijaki uporabljali zaščitno opremo (obleko, čelado in čevlje). Prikazali so, kako se razstavi motorna žaga in s pomočjo učencev so jo potem sestavili nazaj. Ogledali so si različne motorne žage, od zelo starih, ki so težje in večje, do novejših, ki so lažje in manjše. Otroci so sami »potežkali« različne motorne žage, da so lahko tudi sami začutili razliko v teži. Sledil je ogled rezanja z veliko električno žago, s katero režejo hlode v deske ter ogled sekanja dreves. Sedli smo v čoln – drevak, in si predstavljali, da plujemo po reki ali jezeru.

Gugali smo se z gozdno gugalnico.

V lovski učilnici smo prepoznávali različne nagačene živali, jih pobožali, si ogledali njihove zobe, oči, kremplje ... S poslušanjem zvočnih posnetkov smo ugibali, kateri živali pripada določeno oglašanje.

Spoznamo, da bršljan ne spada med zajedavke, ampak samo pleza po drevesu ter da so listi, ki so višje, večji, kot tisti spodaj, saj imajo več svetlobe.

Domišljajska vožnja s čolnom – drevakom. Ravno dovolj velik je bil, da smo lahko vsi sedeli v njem.

»Poglej, poglej«! Ta punca bo pa res dobra gozdarka! Zelo hitro je razstavila in sestavila žago. Še hitreje pa ji je šlo z našo pomočjo.

Projekt »GOZDOVI IZOBRAŽUJEJO IN POVEZUJEJO VSE IN VSAKOGAR«

Učne težave ali bolje rečeno učni izzivi so tema, ki jo naslavljajo tako učitelji in strokovnjaki, kot tudi starši. Glavni krivec za tovrstne izzive je naš način življenja, povezan s hitrim tempom in časom, preživetim pred zasloni. Čas prebit v naravi pa ima ravno nasprotno učinke, ki med drugim pozitivno vplivajo na kognitivni razvoj in zdravje otrok. Igra v naravi stimulira otrokovo domišljijo, kreativnost, spodbuja kognitivno fleksibilnost, kapaciteto reševanja problemov, samodisciplino in še mnogo drugega. S to tematiko oziroma oblikovanjem programov za učenje v naravi, gozdu se je ukvarjalo partnerstvo dotičnega projekta.

Glavni cilj projekta je bil oblikovanje in izvedba didaktičnih programov, ki se izvajajo v učilnici v naravi (gozdu) za otroke z manj priložnostmi ter vedenjskimi izzivi ter usposabljanje učiteljev za izvedbo teh programov. Nastale programe ste ravnokar spoznali v tem priročniku.

Partnerji v projektu:

Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna, Slovenija,
www.sglzs.si

Večstopenjska šola Opčine – Istituto Comprensivo opicina con lingua
d'insegnamento slovena, www.vsopcine.it

Svetovanje, izobraževanje in oblikovanje Zdenka Žakelj s.p., [www.kmetija-
jernejevi.si](http://www.kmetija-
jernejevi.si)

Osnovna šola Miroslava Vilharja Postojna, www.miroslav-vilhar.si

Trajanje projekta: 1. marec 2023 – 1. december 2024

Več o projektu: [www.kmetija-
jernejevi.si](http://www.kmetija-
jernejevi.si),
v zavihku »projekti«

Za vsebino projekta so odgovorni partnerji projekta Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna, Svetovanje, izobraževanje in oblikovanje Zdenka Žakelj s.p., Osnovna šola Miroslava Vilharja Postojna in Večstopenjska šola Opčine – Istituto Comprensivo con lingua d'insegnamento slovena.

Sofinancira
Evropska unija

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali CMEPIUS-a. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

PRILOGA PRIROČNIKU: DELOVNI LISTI

PROJEKT:
GOZDOVI IZOBRAŽUJEJO IN POVEZUJEJO
VSE IN VSAKOGAR

PROGRAM ERASMUS+

SEPTEMBER 2024

Sofinancira
Evropska unija

NEKAJ PRAVIL, KI JIH MORAMO UPOŠTEVATI PREDEEN SE ODPRVIMO V GOZD

1. OBLEČI UDOBNA ŠPORTNA OBLAČILA, NAJBOLJŠE, DA SI OBLEČEN NA . V NAHRBTNIKU IMEJ VEDNO S SEBOJ MAJICO Z DOLGIMI ROKAVI. OBUJ UDOBNE POHODNE ČEVLJE, SEVEDA BODI POZOREN NA LETNI ČAS IN VREME.

2. V PRIMERU DEŽJA IMEJ ZLOŽLJIV ALI IN .

3. POSKRBI ZA ZAŠČITO PRED SONCEM S IN .

4. PRIPOROČAMO SVETLEJŠA OBLAČILA, DA SE LAŽJE OPAZI MOREBITNE KLOPE IN OBVEZNO SE ZAŠČITI PRED .

5. POTREBUJEŠ ŠE PODLOGO ZA SEDENJE, MAPO S TRŠIMI PLATNICAMI, IN .

UPOŠTEVAJ GOZDI BONTON!

KAJ TO POMENI?

1. PRI PREŽIVLJANJU ČASA V GOZDU IMEJ VEDNO V MISLIH, DA SI GOST GOZDA IN NJEGOVEGA LASTNIKA.

2. GOZD JE KOT TVOJ PRIJATELJ IN Z NJIM MORAŠ RAVNATI SPOŠTLJIVO.

3. GOZD DOŽIVLJAJ Z VSEMI ČUTILI.

4. UPOŠTEVAJ NAVODILA, KI SO ZAPISANA NA INFORMATIVNIH TABLAH ALI ČE JIH SPOROČAJO LASTNIKI GOZDOV.

5. GOZD JE DOM MNOGIM ŽIVALIM, ZATO V NJEM NE KRIČI, DA JIH NE PRESTRAŠIŠ.

6. SMETI NIKOLI NE PUŠČAJ V GOZDU, AMPAK JIH POSPRAVI V NAHRBTNIK.

7. RASTLIN IN GOB NE UNIČUJ IN NE TRGAJ PO NEPOTREBNEM.

8. GLEJ POT PRED SABO IN PAZI, DA NE STOPIŠ NA KAKŠNO ŽIVAL.

9. ČE NE PREPOZNAŠ GOB ALI RASTLIN JIH LE OPAZUJ IN PUSTI PRI MIRU, NEKATERE SO OB ZAUŽITJU ZELO STRUPENE.

GOZD V ŠTIRIH LETNIH ČASIH

	JESEN DATUM:	ZIMA DATUM:
RASTLINE		
ŽIVALI		
ZANIMIVOSTI		
ZAZNAVAMO OKOLICO S ČÜTILI V VSEH ŠTIRIH LETNIH ČASIH		

	POMLAD DATUM:	POLETJE DATUM:
RASTLINE		
ŽIVALI		
ZANIMIVOSTI		
ZAZNAVAMO OKOLICO S ČUTILI V VSEH ŠTIRIH LETNIH ČASIH		

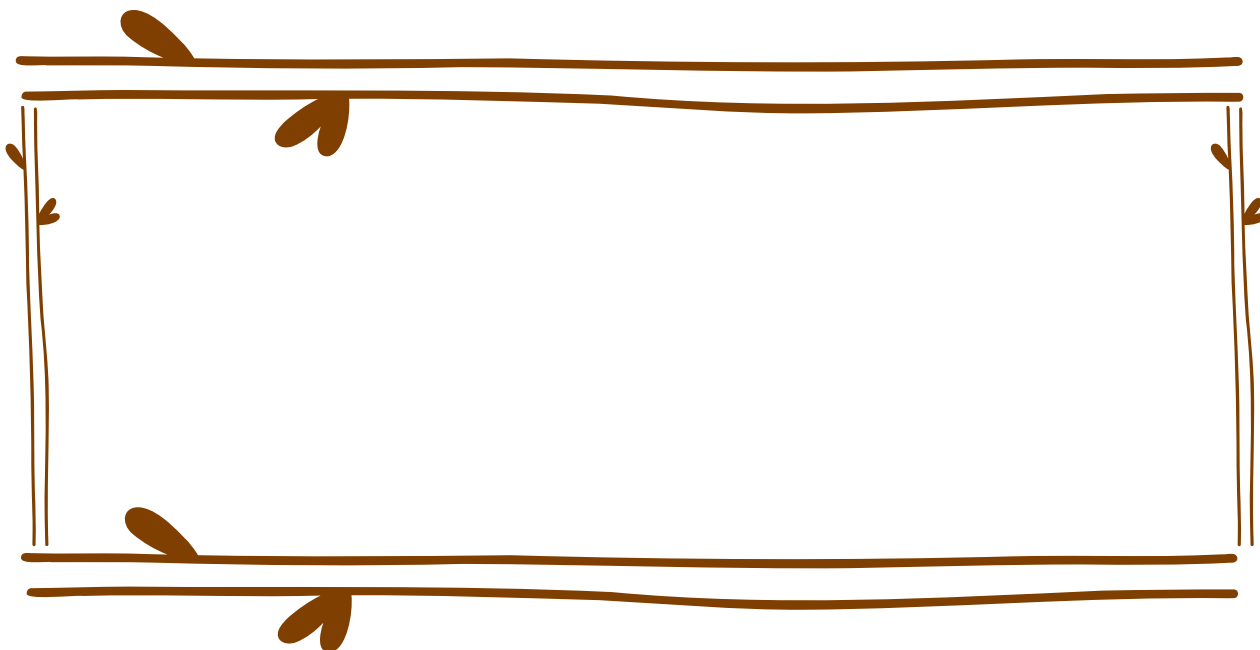

GOZD JESENI

**1. POIŠČI TRI RAZLIČNE RASTLINE V GOZDU IN JIH NARIŠI.
S POMOČJO KNJIG ALI S POMOČJO UČITELJA JIH POIMENUJ.**

**2. SI MOGOČE OPAZIL ŠE KAKŠNO ŽIVAL?
NARIŠI JO.**

3. NAJPREJ POIŠČI ŠTIRI PALICE IN SI POIŠČI SVOJ PROSTOR V GOZDU. PALICE POSTAVI NA TLA TAKO, DA IZ NJIH SESTAVIŠ OKVIR. OPAZUJ GOZDNA TLA V OKVIRJU. POBARVAJ SPODNJI PRAVOKOTNIK Z BARVAMI, KI JIH VIDIŠ V TVOJEM OKVIRJU NA GOZDNIH TLEH.

4. KO HODIŠ PO GOZDU POZORNO OPAZUJ GOZDNA TLA. OBKROŽI KATERE SLEDI ŽIVALI SI OPAZIL.

IZTREBKI

SLEDI POD LUBJEM

ODTISI V TLEH

PERO

KRTINE

OBJEDENE RASTLINE

DLAKA

GOZD POZIMI

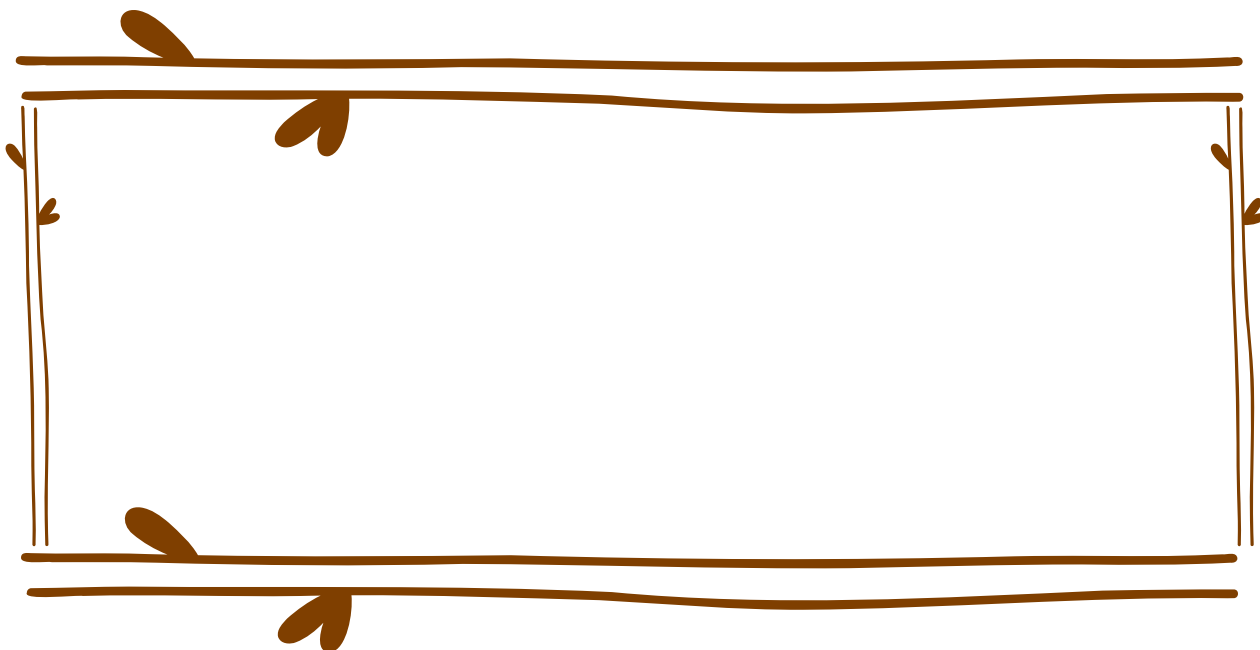
**1. POIŠČI TRI RAZLIČNE RASTLINE V GOZDU IN JIH NARIŠI.
S POMOČJO KNJIG ALI S POMOČJO UČITELJA JIH POIMENUJ.**

**2. SI MOGOČE OPAZIL ŠE KAKŠNO ŽIVAL?
NARIŠI JO.**

3. NAJPREJ POIŠČI ŠTIRI PALICE IN SI POIŠČI SVOJ PROSTOR V GOZDU. PALICE POSTAVI NA TLA TAKO, DA IZ NJIH SESTAVIŠ OKVIR. OPAZUJ GOZDNA TLA V OKVIRJU. POBARVAJ SPODNJI PRAVOKOTNIK Z BARVAMI, KI JIH VIDIŠ V TVOJEM OKVIRJU NA GOZDNIH TLEH.

4. KO HODIŠ PO GOZDU POZORNO OPAZUJ GOZDNA TLA. OBKROŽI KATERE SLEDI ŽIVALI SI OPAZIL.

IZTREBKI

SLEDI POD LUBJEM

ODTISI V TLEH

PERO

KRTINE

OBJEDENE RASTLINE

DLAKA

GOZD SPOMLADI

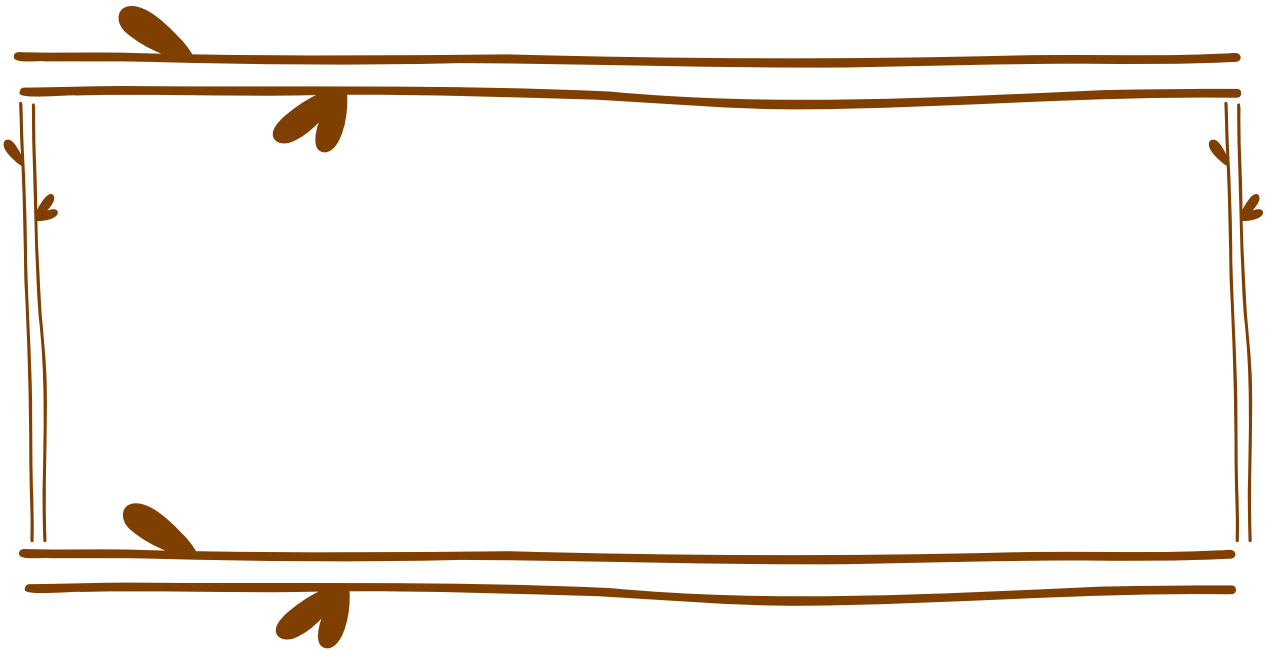
**1. POIŠČI TRI RAZLIČNE RASTLINE V GOZDU IN JIH NARIŠI.
S POMOČJO KNJIG ALI S POMOČJO UČITELJA JIH POIMENUJ.**

**2. SI MOGOČE OPAZIL ŠE KAKŠNO ŽIVAL?
NARIŠI JO.**

3. NAJPREJ POIŠČI ŠTIRI PALICE IN SI POIŠČI SVOJ PROSTOR V GOZDU. PALICE POSTAVI NA TLA TAKO, DA IZ NJIH SESTAVIŠ OKVIR. OPAZUJ GOZDNA TLA V OKVIRJU. POBARVAJ SPODNJI PRAVOKOTNIK Z BARVAMI, KI JIH VIDIŠ V TVOJEM OKVIRJU NA GOZDNIH TLEH.

4. KO HODIŠ PO GOZDU POZORNO OPAZUJ GOZDNA TLA. OBKROŽI KATERE SLEDI ŽIVALI SI OPAZIL.

IZTREBKI

SLEDI POD LUBJEM

ODTISI V TLEH

PERO

KRTINE

OBJEDENE RASTLINE

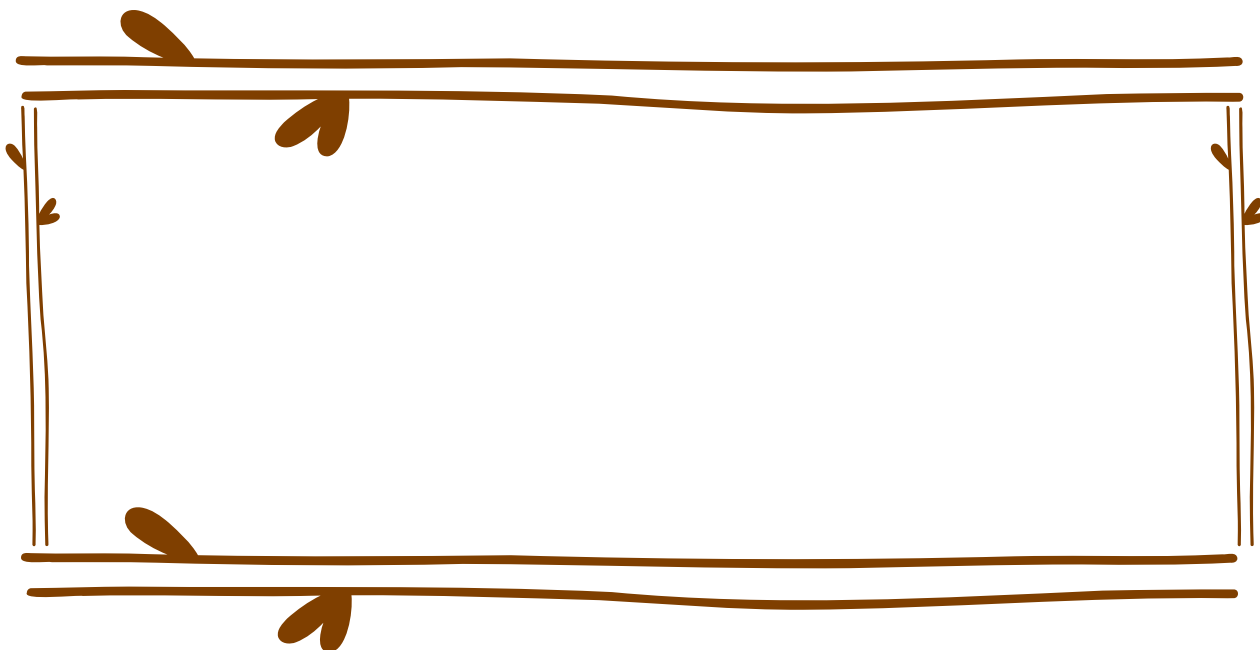
DLAKA

GOZD POLETI

**1. POIŠČI TRI RAZLIČNE RASTLINE V GOZDU IN JIH NARIŠI.
S POMOČJO KNJIG ALI S POMOČJO UČITELJA JIH POIMENUJ.**

**2. SI MOGOČE OPAZIL ŠE KAKŠNO ŽIVAL?
NARIŠI JO.**

3. NAJPREJ POIŠČI ŠTIRI PALICE IN SI POIŠČI SVOJ PROSTOR V GOZDU. PALICE POSTAVI NA TLA TAKO, DA IZ NJIH SESTAVIŠ OKVIR. OPAZUJ GOZDNA TLA V OKVIRJU. POBARVAJ SPODNJI PRAVOKOTNIK Z BARVAMI, KI JIH VIDIŠ V TVOJEM OKVIRJU NA GOZDNIH TLEH.

4. KO HODIŠ PO GOZDU POZORNO OPAZUJ GOZDNA TLA. OBKROŽI KATERE SLEDI ŽIVALI SI OPAZIL.

IZTREBKI

SLEDI POD LUBJEM

ODTISI V TLEH

PERO

KRTINE

OBJEDENE RASTLINE

DLAKA

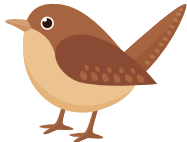

LETNI ČAS: _____

ZAČUTIMO OKOLJE
OPAZUJEMO GA V RAZLIČNIH LETNIH ČASIH

V GOZDU S ČUTILI ZAZNAVAJ OKOLICO.
NA UČITELJEVA VPRAŠANJA, ALI SLIŠIŠ, VOHAŠ, VIDIŠ ALI ČUTIŠ
ODGOVARJAJ Z DA ALI NE.

VODA V NARAVI V RAZLIČNIH AGREGATNIH STANJIH

1. VODA V NARAVI JE LAHKO V TREH AGREGATNIH STANJIH IN SICER V TEKOČEM, TRDNEM ALI PLINASTEM STANJU.

SPODAJ V PRAZNA POLJA NARIŠI, ČE SI VIDEL VODO V KATEREM OD AGREGATNIH STANJ.

POTOK

**2. POIŠČI LIST DREVESA, TRAVO, VEJICO NA KATERI SO SLEDI VODE.
NARIŠI JIH. ALI VIDIŠ NA NJIH SLEDI VODE?**

AGREGATNO STANJE VODE:

AGREGATNO STANJE VODE:

AGREGATNO STANJE VODE:

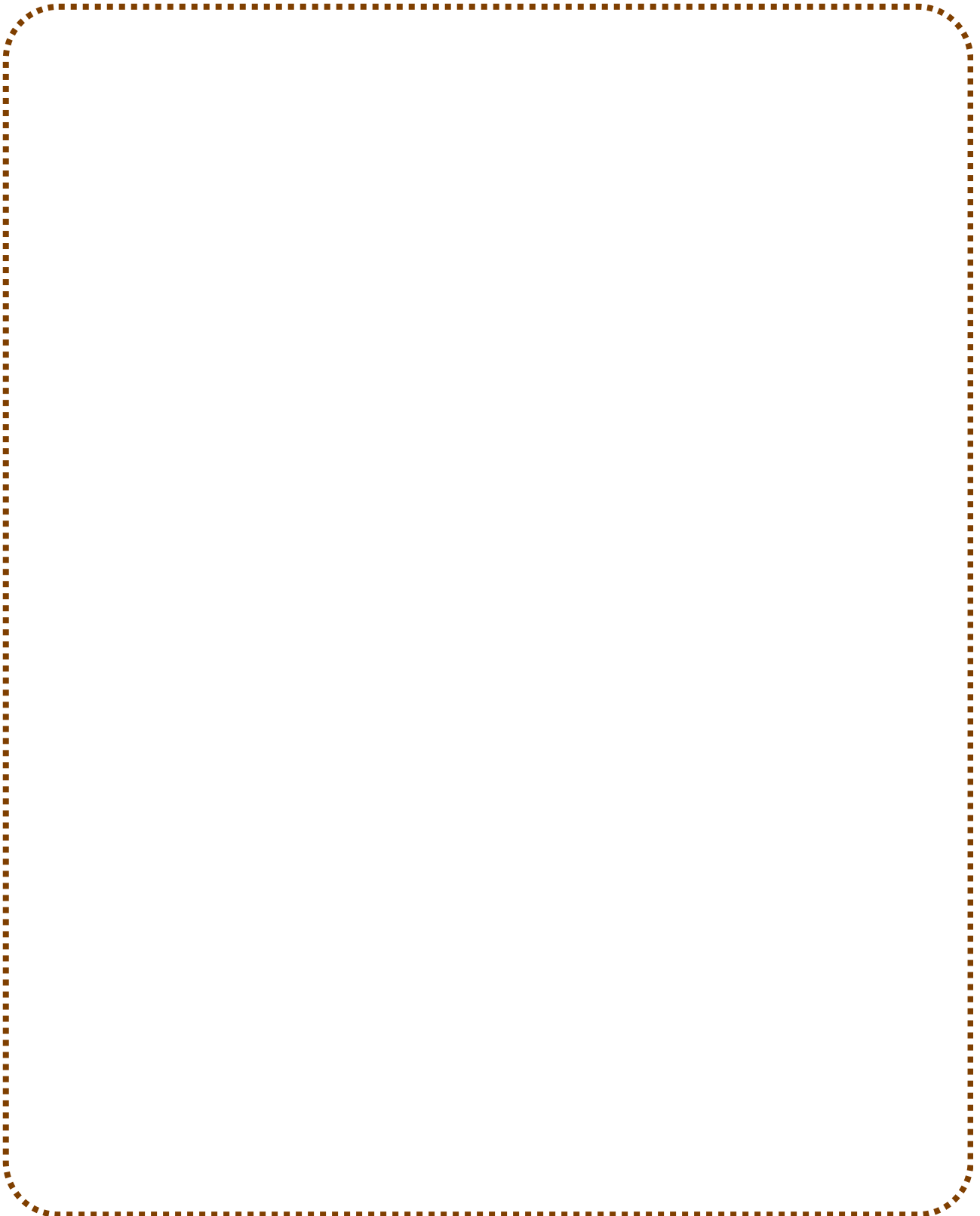
ŽIVALI V GOZDU

1. KO SE POTEPAŠ PO GOZDU DOBRO OPAZUJ OKROG SEBE IN SPODAJ NARIŠI, ČE OPAZIŠ OZIROMA ODKRIJEŠ KAKŠNO BIVALIŠČE ŽIVALI.

A large rectangular area divided into four quadrants by a solid brown line, with a dashed brown border around the entire area, intended for drawing or writing.

ZNAČILNOSTI DOMAČEGA KRAJA

**1. SPREHODITE SE NA BLIŽNJI HRIB IN DOBRO OPAZUJTE ZNAČILNOSTI KRAJA.
NARIŠI PREPROSTO RISBO KRAJA, KI GA VIDIŠ.**

TRAVNIŠKE RASTLINE

1. POVEŽI IME RASTLINE Z USTREZNO SLIKO.

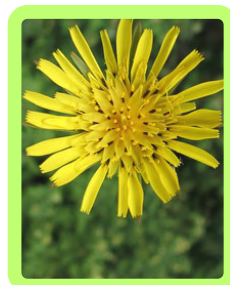
NJIVSKO GRABLJIŠČE

TRAVNIŠKA KADULJA

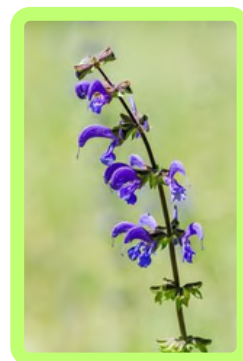
NAVADNI GOZDNI KOREN

RIPEČA ZLATICA

NAVADNI RMAN

MATERINA DUŠICA

ZVONČICA

NAVADNA NOKOTA

KOZJA BRADICA

PRAVI RANJAK

